

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Io. Baptistæ Portæ Neapolitani Magiæ Naturalis Libri
Viginti**

Della Porta, Giambattista

Frankfurt, 1607

Quomodo fructus in sua arbore seruari possint. Cap. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70772)

mit, aut quod sint tuenda, aut vtenda, aut vendenda. Nos primo maiorum nostrorum adinuenta narrabimus, quorum studium & cura circa hac non segnīs, aut indiligens fuit, sed accurata diligentia, varijsq; modis multa adinuerint, adinuenta fideliter posteritati memoria mandauerint. Post, quæ vera nouimus, declarabimus, passimque nostra intermiscendo, quæ ad rem potiora visa sunt, & quorum frequentius periculum fecimus. Adijciemus præterea nonnullas panis, vini, aceti, & olei confectioes, aliæque patrisam, non parui momenti, sed maximi emolumenti, vt minimis impensis rei familiari consulat: naturales semper causas intermittendo, vt ijs perfecte cognitis, facile quis inueniat, & faciat. Sed negotium auspicemur.

Quomodo fructus in sua arbore seruari possint.

C A P. I.

VT igitur à fructibus incipiamus, seruantur & hi, floresque vel in propria parente, vel ab ea collecti, dicemus primo, quomodo in sua quaque arbore seruari possint, narrabimusque quæ ab antiquioribus, mox quæ à nobis adinuenta, & experta fuerint. Maiores nostri quum fructus in arboribus perdurare vellent, eos primum trunco vel ramis alligabant, ne à tempestatibus concuterentur, affligerenturque. Præterea succum intercipient, qui eis maturitatem afferebat: nam sunt quidam fructus, qui vbi maturitatem conceperint, non immorantur in arbore: sed caduci delabuntur, etsi quoque nemo concusserit, sunt & qui diutius in arbore immaneat. Etiam vt à Solis & gelu iniurijs vindicarent, munimentis quibusdam eos tegebant, vel ne ab auibus depascerentur. Vnde si velimus

Punica in arbore vt diu immaneant,

Quidam pediculos punicorū, sicuti sunt in sua arbore, intorquent, ne pluuijs mala rumpantur, & hiantia dispereant, eaque ad maiores ramos religant, vt immota permaneāt, deinde sparteis restibus arborem claudunt, ne aut coruis, aut cornicibus, alijsve auibus pomum laceretur. Nonnulli vasa fictilia dependentibus malis aptant, & illita luto palato arboribus herere patiuntur. Alij fœno, vel culmo singula inuoluunt, & in super luto paleato crasse linunt, atq; ita maioribus ramis illigant, ne, vt dixi, vento cōmoueantur, sed hæc omnia sereno celo administrari sine rore debent, ex Columella. Sed Beritius hoc modo in sua parente hæere patitur. Arente flosculo sigillatim inuoluta mala funiculis obstringunt, ne putrescētia dehiscant in rimas, sic tamen munita relinquunt. Alij singulis fictilibus ollulis singula collocant, & diligenter operas ita stabiliunt, vt vel caudicis occurso, vel mutuo eorum collisu nō possint confringi: ita & vberius & adultius semper portentur, M. Varro Punica immatura, quum hærent in sua vitga, si dimiseris in ollam sine fundo, eamque conieceris in terram, & obrues circum ramum, sic ne extrinsecus afflet spiritus, ea non modo integra eximi, sed etiam maiora, quam in arbore vnquam pependerit. Docet etiam Palladius

Cetera quomodo in sua arbore seruentur.

Et sic propemodum per totum annum custodire poteris, si valculis quibusdam ea claueris. At si volumus

Vna vt vsq; ad ver in vite in suo vigore permaneant,

Ita Beritius iubet. Iuxta vires in loco valde vmbroso scrobem ad cubitos duos effodito, & iniecta arena ridicas desige, & samenta luxans semel atque iterum vna cum racemis diligenter vertito, & obtorqueto, indeque ex ridicis deuincta contegito, ne quo humore rigentur. Cauendum etiam ne racemi ipsi pavementum contingant. Quod quum sæpius expertus essem, euentus non rectè fauit: nam decoloratam, & semiputridam reperi-

reperimus semper. Columella. Nihil est certius, quam
 vasa fictilia facere, quæ singulas vuas laxè recipiant, ea
 debent quatuor ansas habere, quibus illigata viti de-
 pendeant, itemq; opercula eorum sic formari, vt media
 diuisa sint, vt cū suspensa vasa singulas vuas receperint,
 ex vtroq; latere appositi operculi duæ partes cœant &
 contegant vuas. Et hæc vasa, & opercula extrinsecus, &
 intra diligēter picata esse debebunt. Deinde quum con-
 texerunt vuas, luto palearo multo adoperiri. Sed vuæ
 dependentes à matre sic in pultario condi debebunt, ne
 quæ partes vasa contingant. Tarentinus hoc modo Ra-
 cemos, qui primùm nati fuerint, auferre oportet, rursus
 enim alij pro ipsis nascuntur. Insuper & plantæ multam
 curam habeto, iterumq; racemos producet, hi verò ma-
 turi facti, serotini erūt: eos itaq; racemos in vasa fictilia
 infernè perforata imponito, & supernam partem dili-
 genter contegito, ipsaque vasa ad vitem alligato, duo à
 ventis immota permaneant. Palladius. Vt vuam serues
 in vite vsq; ad veris initia, circa ipsam vitem, quæ fructu
 plena est, loco vmbroso scrobē iodies altitudine trium
 pedum, laitudine duorum, & mittis sabulonem, & ibi
 calamos figis, in quibus retorques assidue sarmentā fru-
 ctibus plena & illæsis botryonibus alligabis, vt solum
 non cōtingant, & cooperies, vt imber cō penetrare non
 possit. Itē Græcis docētibus, vuas in vite, aut poma in ar-
 bore si diu seruare volueris, vasculis clausa fictilibus, ab
 ima parte prorsus, diligēter à summo tecta suspēde. Si vis

*Vuam vsq; ad nouam seruare vt in vno, eodemq;
 palmitē vtraq; spectetur.*

Quæ hucusque recitauimus maiorum adinuenta sunt,
 quæ difficilis operationis, & commodi parum grati, vt
 inutilia aspernenda duximus. Nos huiusmodi artificio
 vsque ad Maium & Iunium menses adseruauimus in-
 tegram, vt vnà vetus & recens vua, vno eodemque pal-
 mite videretur. Vitium, quæ propè domus consistat
 sunt, quum iam vindemiarum tempus recessit, flagella,
 sarmentave flexilia per fenestram in contactum intor-
 quemus, ac domicilij laquearibus, genistæ iuncis, qui

lori vicem expleant, diligenter adligamus, vt immotè
permaneāt, sed aptè vt fenestre, & referari & claudi pos-
sint, hoc modo frigoris tyrannidē & sæuitiam anteuer-
tendo: ab auibus custodiendo, ne eas depascant, quum
venti, & gelicidia sæuiunt, fenestras claudito, tepido, &
sereno cœlo eas aperito, idq; vsq; ad ver. Quū iam vitis
noua germina & frōdes ostēdit, eam aperto cœlo cre-
de, & tepidis Solibus apricari finito, iam noua pullulan-
te, vtranq; eodem palmitē habebis. Nobis etiā licuit

idem alio modo facere.

Sed quum multis annis idem facere eodem modo per-
tæderet, ita melius & mirabilius consultum opinati su-
mus. Putationis tēpore iam aduentāte, eligito bina sar-
mento in vite, quæ certam spem fructus pariundi spon-
deant, defecato cacumina vtriusq; , duos vel tres oculos
relinquendo, ne tamen à sua matre resēces, ea per creta-
tē vasculi pertusum fundū traducito, ac vbi paululum
supra vasis ora extabūt, repleto vas terra, & si certius ac-
citius, quoad fieri poterit, id agere cōcupieris, æstare vti
aqua plenum supra id accōmodato, vt per laneam lin-
guam paulatim, & continuò aquam in vas instillet, sic
radices vegetius iniiciet, & induet se in frondes & fru-
ctus. A vindemijs sub vase sarmenta abscinde, & in con-
tectam domū feras, locò sicco, & tempestatibus tuto
videlicet cellis vinarijs, fenestras retibus obtegitō, ne a-
uēs eas deuorent, hūeme serenis diebus apricari finito,
vbi gelicidia horrent, in calidioribus locis adseruato, &
vsque ad Augustum seruabis, vt simul vno palmitē, &
noua & vetus vua vigeat, colore, & vigore seruatis.

Quomodo flores in earum planta seruari possint.

C A P. II.

EISDEM ferè artificijs etsi difficilior, seruari tamen
flores possunt in sua planta, sed nō vt fructus perene-
rent, quum durioris substantiæ sint, & flores imbecil-
liores. Vt igitur

Rosa seruari possit in sua planta,

Rosæ seruantur calycibus in viridi in plantatam harun-
dinem fissam immixtis, & harundine leuiter per pappi-
rum